

mak (rastlina, kvet) - mak sa dostal do Európy zrejme zo *Stredomoria*; o jeho pestovaní sú doklady už okolo 6tis.pr.Kr.; veľkým pestovateľom bol *Cyprus*; ópium, ktoré sa získava z *makovíc* poznali už v starovekom Grécku; bohovia *Hyponos* či *Morfeus* boli zobrazovaní s *makovicami* v rukách

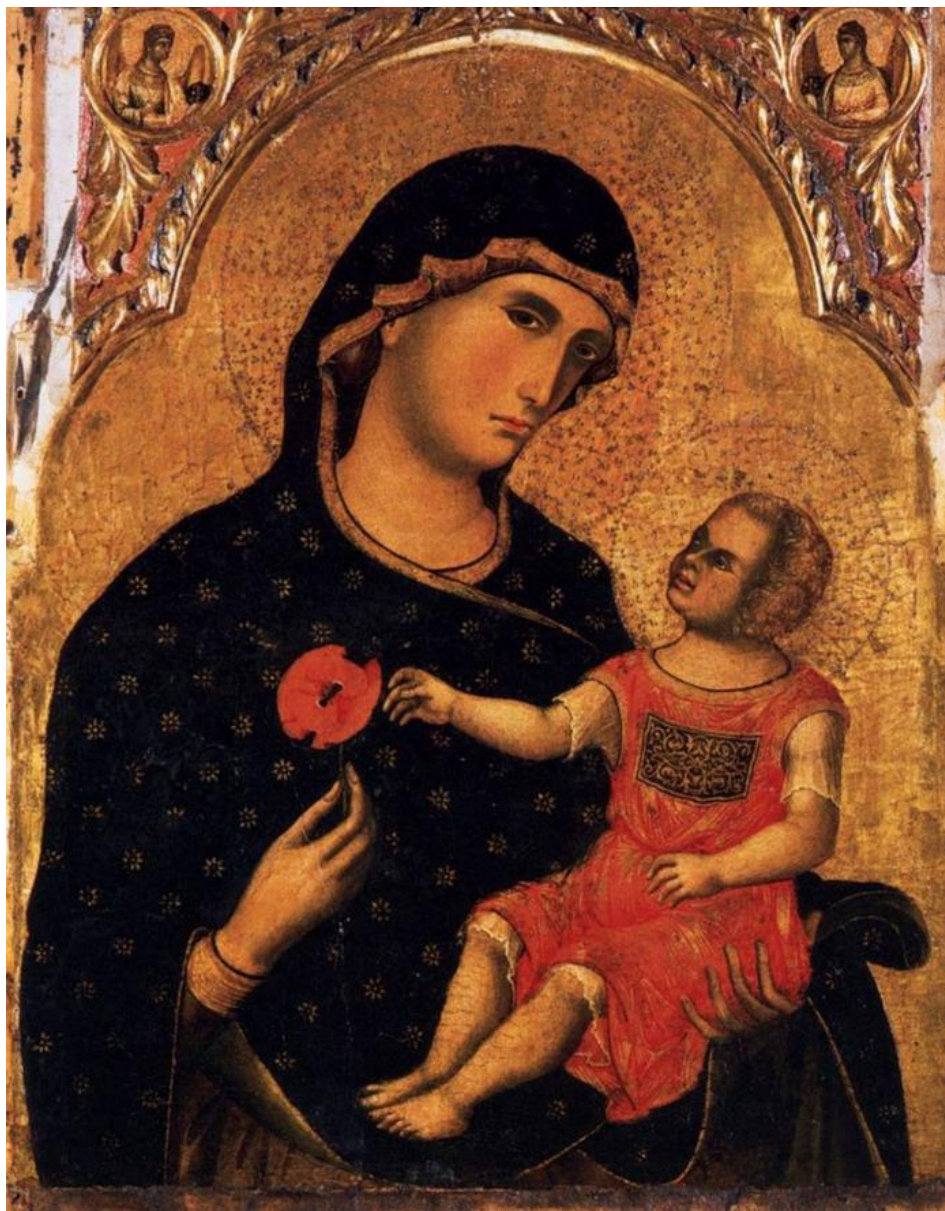
-v súvislosti s heslom *farba červená*: červená bola aj farba v stredovekom maliarstve určená pre *diabla* > žiarivo červený poľný mak bol diablovou kvetinou; divý mak pre svoju červenú farbu sa stal symbolom padlých vojakov; pozri *mágia agrárna*

-„syndróm vysokého maku“ je pejoratívny termín používaný predovšetkým vo Veľkej Británii, Austrálii, na Novom Zélande a ďalších anglicky hovoriacich krajinách a popisuje spoločenský fenomén, v ktorom sú ľudia mimoriadnych zásluh nenávidení, kritizovaní alebo napádani kvôli svojej schopnosti či úspechom, ktorým prevyšujú svojich kolegov alebo sa od nich odlišujú; syndróm vysokého maku odkazuje na svojvoľného rímskeho kráľa Lucia *Tarquinia Superba*, ktorého sa pýtal syn Sextus Tarquinius, čo by mal robiť s úspešnými vojvodcami mesta Gabi, ktorí mu stáli po boku, keď mesto dobyl a stal s jeho vládcom; keď sám mesto dobyl; Tarquinius Superbus išiel do záhrady s palicou a mlčky odsekal makovice všetkých makov, ktoré boli vyššie ako ostatné; Sextus pochopil, že otec si praje, aby zabil všetkých najvýznamnejších ľudí mesta; k alegórii vysokého maku sa viaže Alma-Tandemov obraz: Tarquinius Superbus prijíma vavrínový veniec, ktorý zachytáva panovníka medzi divými makmi

-v súvislosti s heslom *upír*: ako obrana proti upírom existovalo veľké množstvo metód, niektoré z nich sú archeologicky doložené; väčšina z nich mala mŕtvemu fyzicky zabrániť, aby opúšťal hrob: mŕtvy bol prebodnutý kolom, telo mŕtveho bolo dodatočne vyhrabané a spálené, mŕtvolu sa zabalila do rybárskej siete, mŕtvy bol obrátený na brucho alebo ležal vo skrčené polohe (pozri *koštrový hrob*), mŕtvy bol zavalený kameňmi, boli mu zapchaté ústa, napr. kamene, železom, hlinou, telo mŕtveho bolo násilne porušené (odseknutá hlava a pod.), odseknutá *hlava* mŕtveho bola uložená do zvláštneho hrobu, do hrobu sa strieľalo šípy, na hrobch alebo priamo v nich boli zapáľované ohne, mŕtvemu bol sypaný do úst mak

http://no.wikipedia.org/wiki/John_William_Godward

<https://www.google.sk/search?q=Nolde:+Irises+and+poppies&espv=2&biw=1858&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=QSRBVZnoC4OBU-6kgbgP&ved=0CB4QsAQ&dpr=1>

P. Veneziano: Madona s makom (1325)

O. Marseus van Schrieck: Zátišie s makom, hmyzom a plazmi (1670)

L. Alma-Tandema: Tarquinius Superbus prijíma vavrínový veniec (1867)

E. Poynter: Videnie Enmydiona (1913)

E. Nolde: Kosatce a vlčie maky (1930)

E. Nolde: Kosatce a vlčie maky (1930)

mak záhradný - záhradný mak

Makabejci/Hasmodeovci - tiež Machabejci; Malý lexikon biblie: Makabejci boli zakladatelia dynastie *Hasmodejovcov*; *Josehus Flavius* rovnako ako rabinistická literatúra uvádza rodinu aj pod menom *Hasmoneus*, preto je možné predpokladať, že toto označenie je neskoršieho dáta; zakladateľom

dynastie bol Matatíáš; jeho syn Judáš/Juda bol vodcom boja 166-160 pr.Kr.; za svoj úspešný bol proti *Seleukovcom* dostal prezývku "makabi" (kladivo); táto prezývka sa preniesla na celý rod aj na oslobodzovací boj (tzv. židovská vojna), ako aj na knihu, ktorá tento boj opisuje a zaraďuje sa do *apokryfnej literatúry*; pozri *Judea, Hebrejci, Saduceji, Heliodoros; sviatok Posvätenie chrámu/chanuka, eseji, Matatijáš, Júda Makabejský, Eleazar Avaran/Eleazar Machabejský, Eleazar zákonník, matka siedmich synov; kresťanskí svätci Starého zákona*

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Makabejci>

http://en.wikipedia.org/wiki/Speculum_Humanae_Salvationis

H. Schedel (tlač): Machabejci (Norimberská kronika, 1493)

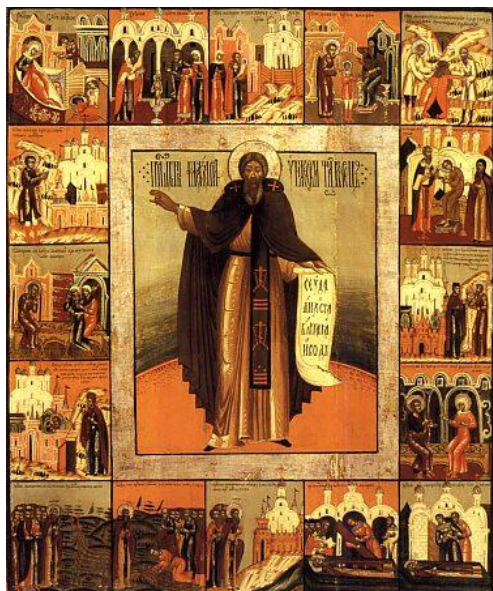
makáček - český termín pre sochársku *permrlici*, ktorej úderová plocha je celá ozubená najjemnejším ozubením
makaron nesoi/macaron nesos - ostrovy blažených

sv. **Makarius** - *kresťanský svätec a pustovník*; jeho atribútom je *leopard*; pozri *mucha; atribúty, symboly a alegórie; zviera*

sv. **Makarius Žltovodský Unženský** - (†1444); zakladateľ a opát žltovodského a unženského kláštora; pozri *kresťanskí svätci*

<http://days.pravoslavie.ru/Life/life4303.htm>

<http://days.pravoslavie.ru/Images/ii1403&1892.htm>

Sv. Makarius Unždenský so životom (ikona)
Sv. Makarius Unždenský (ikona)

Sv. Makarius Unždenský (ikona)
Sv. Makarius Žltovodský (ikona)

Sv. Makarius Žltovodský (ikona)
S. F. Ušakov: Sv. Makarius Žltovodský a Unždenský (17.st.)

Hans Makart - (†1880)

http://viticodevagamundo.blogspot.sk/2011_02_01_archive.html

tzv. **makaróny** - paleolitické kresby a maľby vo *frankokantaberskom* okruhu (pozri *paleolitické jaskynné maľby*) vytvorené súbežnými ťahmi prstov na hlinených stenách (jaskyne Gabrerets, Gargas); najstaršie prejavy jaskynného maliarstva

makasar - indonézske drevo, používané v *rezbárstve*, pri výrobe *intarzií*

maketa - 1. staroegyptská plastika; pozri *egyptské umenie*

2. trojrozmerná zmenšenina pri rešpektovaní vzájomných pomerov jednotlivých častí; zvyčajne druh trojrozmerného modelu prevedeného podľa merítka zmenšene alebo vo skutočnej veľkosti (napr. architektonická a urbanistická *dispozícia* pre sochu aj socha samotná); overovaná v merítku jej veľkosť, hmotnosť, *obrys*, zorné uhly; náznakovo ako maketa môže byť prevedená aj socha v pôvodnom merítku na overenie *proporcií*, *perspektívy*, *ponderácie*, *anamorfózy*, výšky umiestenia sochy, zorných uhlov, rozloženie hmôt, vzťahu sochy ku architektonickému, urbanistickému alebo prírodnému prostrediu, ku svetelným podmienkam ap.; maketa je súčasťou realizácie niektorých diel, predovšetkým *monumentálnych*, spojených s určitým prostredím; býva zhotovovaná z netrvanlivých materiálov, napr. z *papiermaché*; pozri *Minimundus*; porovnaj *model*

3. náčrt, *skica*

4. v *polygrafii*: maketa rukopisná

5. v *kinematografii*: filmová maketa

maketa filmová - *filmová maketa*

maketa rukopisná - v *polygrafii*: imprimovaný rukopis majúci všetky znaky vytlačených strán *knihy* (text, ilustrácia)

maki-e - japonská technika *lakovania*; pozri *japonské umenie*

makimono - *emako/emakimono*; horizontálny zvitkový obraz (pozri *e-*); Baleka: vodorovne rozvinutelný obrazový papierový alebo hodvábný zvitok, ktorý nie je určený na zavesenie; v japonskom umení tradičný *formát* na zobrazenie historických, príp. náboženských výjavov alebo krajín, odvíjajúci svoj dej sprava doľava; pôvod makimona je v Číne (pozri *čínske umenie*); za prvé japonské makimono považovaná ilustrovaná *Sútra* o minulej a prítomnej *karme* (8.st.); od 9.st. zobrazované príbehy človeka aj krajiny vo *vtáčej perspektíve*; za najvýznamnejšieho maliara makimona považovaný Fudživara Takajoši (prelom 10.-11.st.); makimono z obdobia okolo 8.st. dlhé aj 30m slúžilo ako dejová *ilustrácia* japonských dvorských románov a legend v časoch maliarstva *jamato-e*; maľovalo sa na veľké listy, závesné alebo vkladané do *albumov*; makimona využívané aj ako medzisteny alebo sklopné zásteny; pozri *kakemono*; *zvitkové maliarstvo*; *japonské umenie*, *zen-budhistické maliarstvo*

<https://en.wikipedia.org/wiki/Handscroll> (makimono)

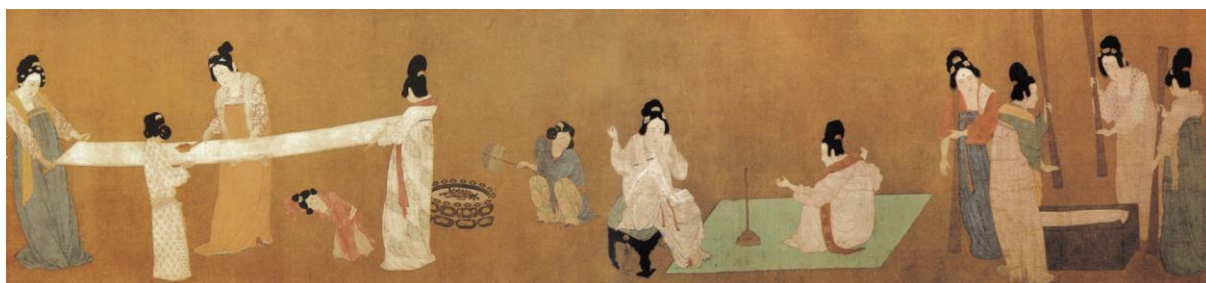
<https://en.wikipedia.org/wiki/Emakimono> (japonské makimono)

Yan Liben: Zvitok trinástich cisárov (makimono, 7.st.)

Yan Liben: Cisár Tchaj-cung udeľuje audienciu generálovi tibetskej ríše Gar Tongtsen Yülsung (časť makimona, 7.st.)

X. Zhang: Dvorné dámy pripravujú nový hodváb (časť makimona, dynastia Tang, 8.st.)

Zhou Fang: Pani Fang so služobníčkami (časť makimona, dynastia Tang, 8.st.)

Zhou Fang: Dvorné dámy s kvetovanými pokrývkami hlavy (časť makimona, dynastia Tang, 8.st.)

Podľa Yan Liben: Cudzí vyslanec s hodnostármi (makimono, dynastia Sung, 960-1279)

sv. **Makkovius** - *kresťanský svätec*, ktorého Oxfordská encyklopédia svätcov neuvádza, ale spomína ho Biedermann v súvislosti s heslom *ryba*, ktorá je jeho *atribútom*

makoré - stredne tvrdé, ťažké *drevo* červenohnedej farby, s jemnými dreňovými lúčmi, z tropického stromu *Mimusops heckeli* zo západnej Afriky; niekedy nazývané *africký mahagon*; používané na výrobu *nábytku*, ozdobných predmetov, dyhy

makovica (rastlina) - v *gréckej mytológii* pozri *Hypnos*; pozri *rastlina*, *mak*

Apollonio di Giovanni: Nahí chlapci s makovicou (narodeninová tácka, 15.st.)

makovica (v architektúre) - dutá guľa alebo elipsoid zakončujúci hrot veže; z medi alebo pozlátená; do nej ukladané záznamy o založení a opravách stavby; v ľudovej architektúre drevená; pozri *architektonické články*

Stredoeurópsky grafik z 1. polovice 20.storočia: Michalská brána v Bratislave (lept, 1937)

Makovskij Konstantin - (1915); ruský maliar, ktorý sa pripojil ku skupine *Peredvižnici* a stal sa jej zakladajúcim členom; mnoho z jeho historických obrazov, ako je *Príprava ruskej nevesty* (1889) ukazuje idealizovaný pohľad na život v Rusku v 19.st.; bol tiež stúpencom *akademizmu*; významnej zmeny v jeho štýle došlo po ceste do Egypta a Srbsku v polovici 1870; jeho záujmy sa posunuli zo sociálnych a psychologických problémov na umelecké problémy formy a farby; pozri *ruskí maliari 19.st.*, *ruskí maliari 20.st.*, *ruskí umelci*, *ruskí portrétisti*, *petrohradskí umelci*

https://en.wikipedia.org/wiki/Konstantin_Makovsky

https://en.wikipedia.org/wiki/Sacrilege#/media/File:Konstantin_Makovsky_-_The_Bulgarian_martyresses.jpg

[https://www.google.sk/search?q=%D0%9D%D0%B0%D1%80%D1%8F%D0%B4+%D1%80%D1%83%D1%81%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%B9+%D0%BD%D0%B5%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%D1%8B+\(1889\)&espv=2&biw=1834&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=iJhWVMGHDNXAu2lgZAP&ved=0CCcQsAQ#facrc=&imgdii=&imgsrc=KuJUutnDZjrAoM%253A%3BOFVPndNe4m1H-M%3Bhttp%253A%252F%252Fcvetamira.ru%252Fsites%252Fdefault%252Ffiles%252Fjivopis%252F18-19russia%252F84911099_16_vasnecov.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fcvetamira.ru%252Fvasnecov-viktor-mihaylovich-1848-1926%3B699%3B387](https://www.google.sk/search?q=%D0%9D%D0%B0%D1%80%D1%8F%D0%B4+%D1%80%D1%83%D1%81%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%B9+%D0%BD%D0%B5%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%D1%8B+(1889)&espv=2&biw=1834&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=iJhWVMGHDNXAu2lgZAP&ved=0CCcQsAQ#facrc=&imgdii=&imgsrc=KuJUutnDZjrAoM%253A%3BOFVPndNe4m1H-M%3Bhttp%253A%252F%252Fcvetamira.ru%252Fsites%252Fdefault%252Ffiles%252Fjivopis%252F18-19russia%252F84911099_16_vasnecov.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fcvetamira.ru%252Fvasnecov-viktor-mihaylovich-1848-1926%3B699%3B387)

K. Makovskij: Príprava ruskej nevesty (1889)

K. Makovskij: Svadba v bojarskej rodine 17.storočia (1883)

K. Makovskij: Rozlúčka so slobodou (1882)

K. Makovskij: Sťahovanie Mohamedovho koberca z Mekky do Káhiry (1875)

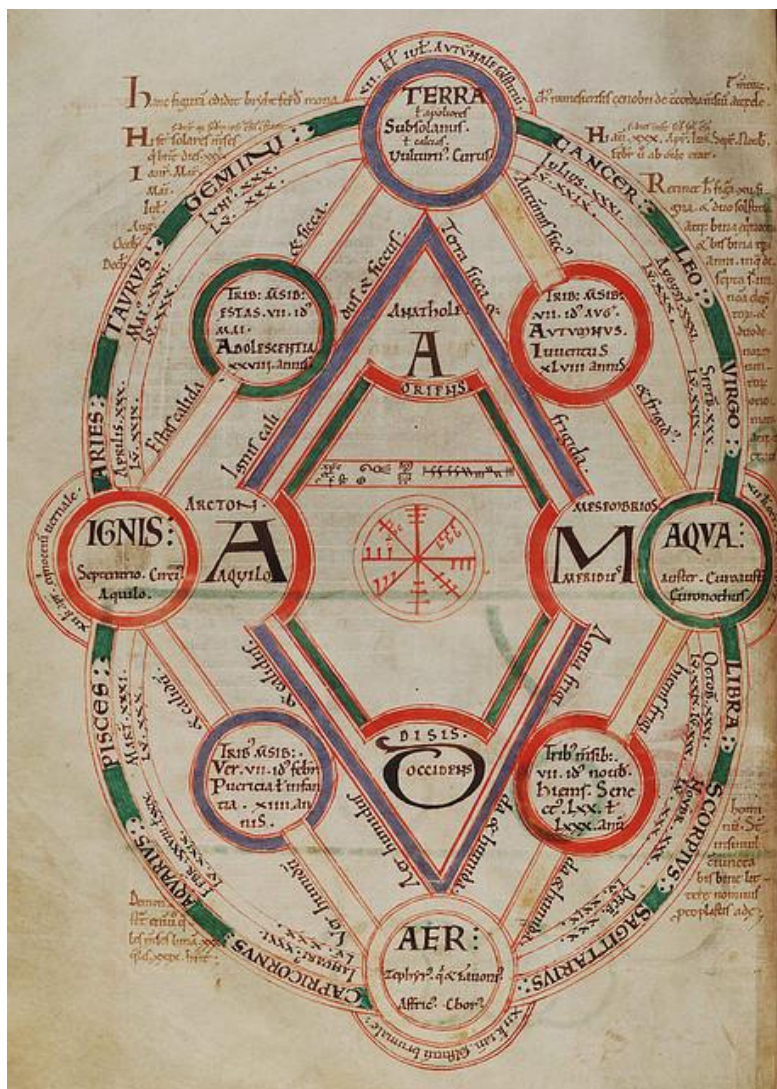
K. Makovskij: Ofélia (1880)

makový kvet - tradične pokladaný za kvet padlých vojakov

makro - v zloženinách prvá časť s významom veľký, veľmi, dlhý, vysoký

makroantropos - tzv. *kozmickej človek/nebeskej človek*

makrokozmos - svet, *vesmír* ako celok, *univerzum* voči človeku chápanému ako svet v malom; pozri *pečať múdrosti*; *kozmos*; *kozmickej človek*

Byrhtferth: Mikrokozmos a makrokozmos. Diagram štyroch elementov (ilustrácia z manuálu Enchiridion, 1080-1110)

makulatúra - chybná tlač, výtlačok, bezcenná tlačovina, kniha; pozri *draft, letter*; *dielo literárne*; *polygrafia*

Makuth - *Clithyma a Makuth*

tzv. „malá apokalypsa“ - Nový biblický slovník v súvislosti s heslom *Kázeň na Olivovej hore*: kázeň učeníkom, v ktorej Ježiš predpovedá skazu Jeruzalemu; pozri *Olivová hora*

Malá Ázia - polostrov v západnej Ázii, ktorý tvorí hlavnú časť dnešného Turecka; nachádza sa medzi Stredozemným, Egejským a Čiernym morom; staroveký názov Malej Ázie, najmä jej severozápadnej časti je *Anatólia*; maloázijské pobrežie tvorila *Iónia*; na západe sa nachádzala *Frygia*; na juhozápade až k pobrežiu sa nachádzala *Lýkia*

pozri *Luvijci, Chetiti, Kelti, egejská kultúra, minojská kultúra, krétsko-mykénska kultúra; Iónia, Trója; maloázijské božstvá, grécke kmene, Kyklopovia; iónsky sloh; Pontská ríša; sedem kresťanských obcí; Evanjelium podľa Lukáša, Evanjelium podľa Jána; borovica (Becker); Jánovo videnie siedmich svietnikov; cirkevný rok; križiaci; krotiteľstvo*

Malá Fatra - pozri *Slovensko*

K. Ondreička st.: Pohľad z Turca na Malú Fatru (1955)

Malacrea Francesco - (†1886);

<http://kolybanov.livejournal.com/4484360.html>

F. Malacrea: Zátišie s zväzkom a čerešňovými kvetmi (1886)

Malachiáš/Maleachi - jeden z dvanástich *malých prorokov*; s jeho menom sa viaže Kniha Malachiášova; zbierka malých proroctiev; zmienkou o zmiešaných *manželstvách* poukazuje na dobu po *babylonskom zajatí* (450pr.Kr.); skôr ako sa dostala do hebrejského *kánonu* bola viac razy prepisovaná

Baleka v súvislosti s heslom *proroci*: zobrazovaný s *anjelom*; pozri *atribúty, symboly, alegórie a prirovnania*

Ducio di Buonasegna: Prorok Malachiáš

malachit - 1.nerast zelenej farby, zásaditý uhličitan meďnatý; zmiešaním s minerálom *azuritom* požívaný na získanie modrého farbiva v Egypte používaného na maľbu nádob a v nástennom maliarstve (preto nazývané aj *egyptská modrá*); pozri *drahokam*
2.pigment zelenej farby: *zeleň horská, medenka*
3.pigment modrej farby: *chrysocolla*
v *šperkárstve* malachit brúsený do tvaru *mugle*

Täubl: chemickým zložením zásaditý uhličitan meďnatý $\text{Cu}_2[(\text{OH})_2/\text{CO}_3]$; kryštalizuje v sústave jednoklonnej; tvrdosť 4, hustota 3,8-3,9; farba svetlo a tmavo zelená s tmavšími pásikmi a škvrnami; lesk hodvábný, nepriehľadný, dvojloemný, neštiepateľný; pre pekný vzhľad sa brúsi

najčastejšie do tabuľkovca; väčšie kusy sa brúsia do rôznych tvarov ako misy, vázy, sošky a iné umelecké predmety

www v súvislosti s heslom *farby Egyptanov*: zelená bola farbou vegetácie a života; robiť „zelené veci“ bolo výrazom pre užitočnosť, životaschopnosť a cieľavedomosť; boh *Osiris* býval zobrazovaný so zelenou pokožkou – tzv. Veľkou Zelenou; zelený *malachit* sa považoval za symbol radosti a „zem blaženej smrti“ bola opisovaná ako „pole malachitu“ (porovnaj *umenie zomrieť/ars morendi*); ako zelená farba slúžili rôzne zmesi oxidov *medi* a *železa* s *kremeňom* a *vápencom*; najčastejšie sa ako ich základ používal zelený minerál *chryzokol* $\text{Cu}_4\text{H}_4[(\text{OH})_8/\text{Si}_4\text{O}_{10}]$; jeho chemický vzorec sa niekedy uvádza aj vo forme $\text{uSiO}_3 \cdot n\text{H}_2\text{O} + \text{Cu}_2\text{CO}_3(\text{OH})^2 + \text{CuCO}_3(\text{OH})^2$, alebo *malachit*; pozri *kohlos*

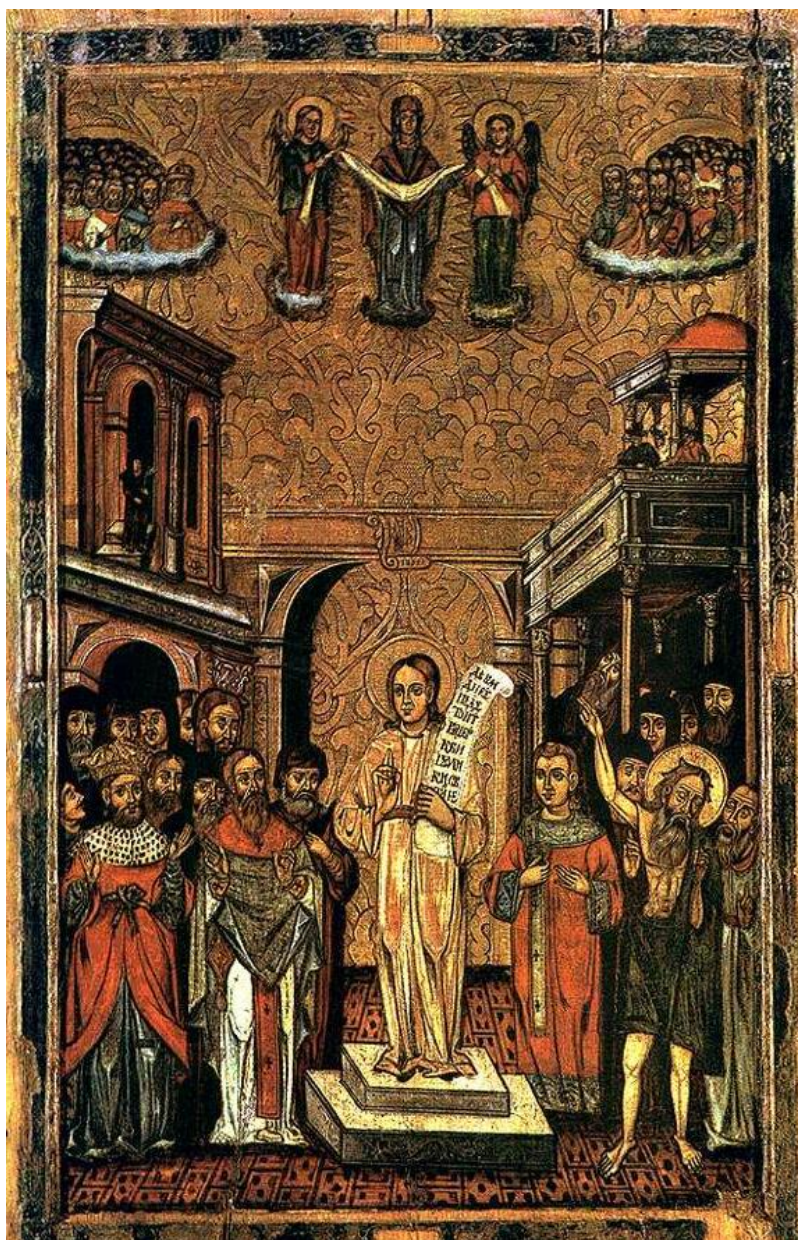
malachitová zeleň - zeleň malachitová

Malajzia - pozri *ikat*

malária - pozri *Alexander Veľký*; *choroba*

Malarytský majster - bielorus. Маларыцкі майстар; neznámy maliar Západnopoľskej ikonopiseckej školy, ktorý žil a pracoval v 1648-1650 v obci Malá Ryta (Малая Рыта); podrobnosti o jeho živote nie sú známe; z jeho diela prežili štyri ikony, v ktorých prejavil charakteristickú barokovou pozornosť hĺbke priestoru do hĺbky a iluzionizmus; pozri *ikonopisci*

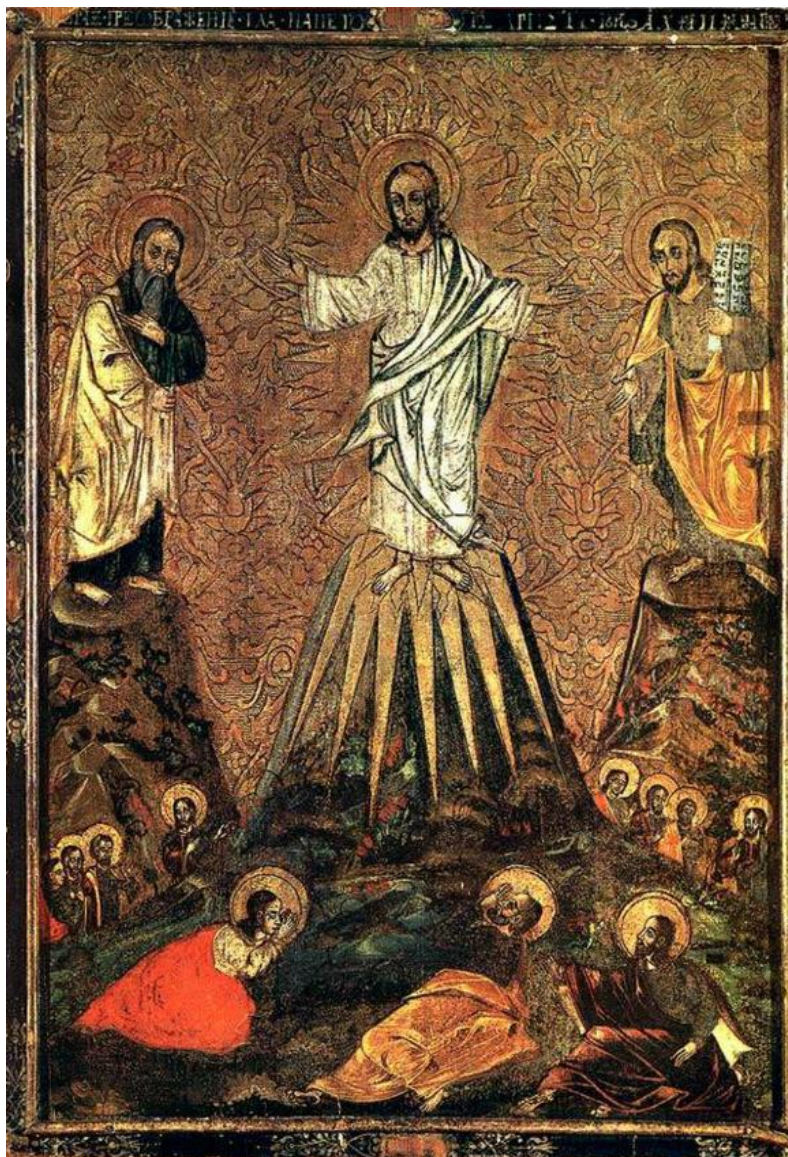
https://be.wikipedia.org/wiki/%D0%97%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B5%D0%BF%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%8F_%D1%96%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BF%D1%96%D1%81%D0%BD%D0%B0%D1%8F_%D1%88%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0

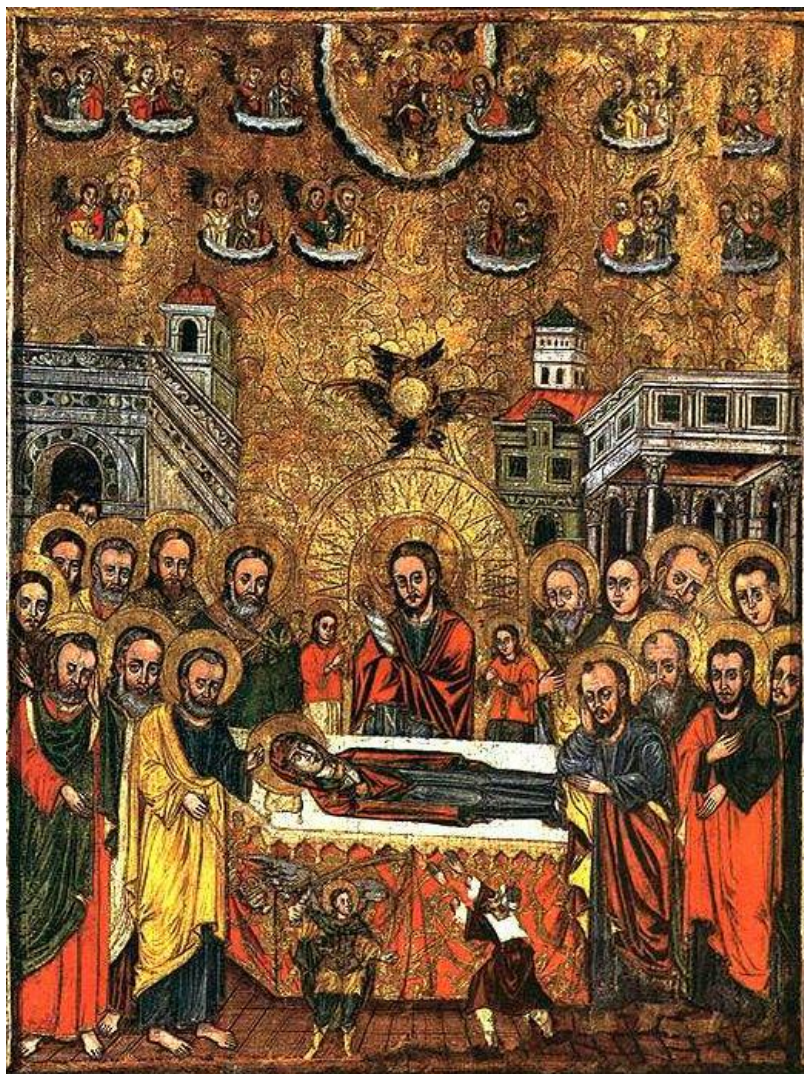
Malarytský majster: Ikona pokrovu presvätej Bohorodičky (Západnopoľská ikonopisecká škola, 1649)

Malarytský majster: Bozk Joachima a sv. Anny. Blahoslavená sv. Anna (Západnopoľská ikonopisecká škola, 1648-1650)

Malarycký majster: Premenenie (Západnopoľská ikonopisecká škola, 1648)

Malarytský majster: Zosnutie (Západnopoľská ikonopisecká škola, 17.st.)

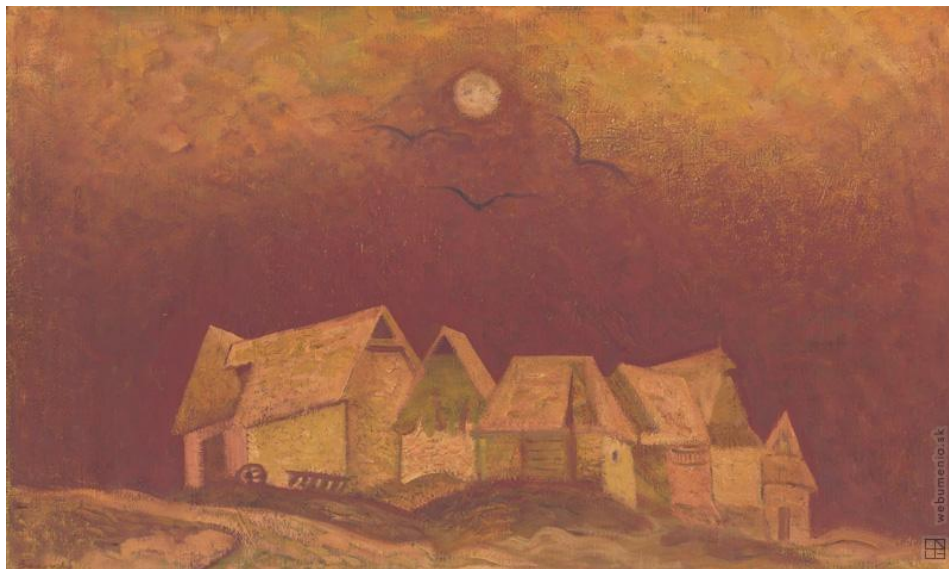
Malarytský majster: Narodenie Bohorodičky (Západnopoľská ikonopisecká škola, 1648-1650)

Malatiná - pozri *Slovensko*

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Malatin%C3%A1>

M. Bazovský: Kopačka v Malatinej (1954)

M. A. Bazovský: Malatiná (1949)

V. Hložník: Kresba z Oravy LXVIII. Malatiná (1962)

maľba - *maľba* označuje výtvarný odbor a v tomto ohľade je synonymom pre termín *maliarstvo*; navyše označuje maliarske dielo alebo vlastný maliarsky výkon - maľovanie

J. P. Saenredam podľa H. Goltziusa: Umelec a jeho model. Alegória siedmich slobodných umení a umenia maľby (1598-1601)

S. de Vos: Minerva a Merkúr chránia Maľbu pred Neznalosťou a Ohováraním (1620-1676)

Ch.-A. Coypel: Maľba vyháňa Tháliu (18.st.)

A. Kauffman: Alegória maľby (1778-1780)

maľba architektonická - architektonická maľba

maľba asfaltová - asfaltová maľba

maľba ateliérová - ateliérová maľba

maľba atramentová na hodváb - pozri kuni; atrament

maľba bezštýlová - bad painting

maľba benátska - pozri benátska škola

maľba bizmutová - stará technika napodobňujúca jemnú kovovú *marketériu* na *nábytku* (pozri *mobiliár*); neskoršie užívaná na maľbu siluetových podobizní predstierajúcich kov; využívaná aj ako *podmaľba na skle*; *podklad* tvorí vrstva *bieloby* s kriedou, spojená glejovou vodou; na jemne vyhladený podklad sa previedla maľba bizmutovým práškom za použitia *arabskej gummy* ako *pojidla*; kovový pigment sa po zaschnutí vyleštil achátom alebo slonovou kosťou.; hotová maľba mala vzhľad starého striebra s kovovým nábehom do červena; na záver sa kryla *šelakovými politúrami* alebo *lazúrnymi farebnými lakmi*

Slovenský maliar z 2. polovice 18.storočia: Sv. Peter (maľba na skle, 1750-1800)

maľba desková - *maľba tabuľová*

maľba emailová - *emailová maľba*

maľba fa presto - *fa presto*

maľba figurálna - *figurálna maľba*

maľba gestická - *gestická maľba*

maľba glejová - *glejová maľba*

maľba gobelínová - *gobelínová maľba*

maľba historická - *historická maľba*

maľba jaskynná - *paleolitické jaskynné maľby*

Maľba južnej školy - čín. 南宗画 – *nan-čung-chua*; čínsky žáner maľby, ktorý sa v Číne nazýval aj *literátska maľba* (čín. 文人画 – *wen-žen-chua*); pozri *haiga*

maľba koloristická - *koloristická maľba*

„maľba ľahkovážná“ - „*ľahkovážná maľba*

maľba literátska - *literátska maľba*

maľba južnej školy - čín. 南宗画 – *nan-čung-chua*; žáner čínskej maľby nazývaný aj *literátska maľba* (čín. 文人画 – *wen-žen-chua*); pozri *wen-žen-chua*, *nanga*

maľba kaseínová a vápenná - *kaseínová a vápenná maľba*

maľba knižná - pozri *iluminácia*

maľba kombinovaná - *kombinovaná maľba*

maľba krajiny - *krajinomaľba*

maľba laková - *laková maľba*

maľba lazúrna - *lazúrna technika*

maľba metafyzická - *metafyzická maľba/pittura metafisica*

maľba miniatúrna - *miniatúrna maľba*

maľba miniatúr pod vodou - *technika eludorická*

maľba monumentálna - *maliarstvo monumentálne*

maľba na hodvábe - *hodváb* ako podklad využívaný v Číne aj Európe, najmä v 18.storočí; maľba *vodovými farbami* alebo tlačou: vtedy farby s masnými prísadami, krycie, pružné, dobre schnúce, lipnúce a nerozpíjajúce; hodvábný podklad užívaný aj pre *tušovú maľbu*; pozri *tankha*

E. Balland: Zátiešie (maľba na hodvábe)

maľba na skle/sklomaľba - maľba na sklenené predmety; pozri *kartón*

a) za studena olejovými a práškovými farbami technikou *podmaľby*

b) zapáľovanými emailovými farbami (*renesančné okná s erbami*)

c) spôsob výzdoby okien stredovekých kostolov; *vitráž*, s domal'ovaním čiernych detailov; pozri *mesačné obrazy*

d) *ľudové umenie* od 17.-19.storočia, pôvod v *helenistickom a byzantskom umení* (pozri *ikona*)

Baleka:

a) zobrazenie vytvorené *mozaikovým* zosadením priesvitných farebných skiel v sklomaľbu: podrobne pozri *vitráž* a doplnenie nižšie

b) maľba farbami kryciami na rub skla

c) *maľba pod sklom*

a) podrobne pozri *vitráž*; doplnenie: zafarbovanie skla poznali už Rimania (nálezy v *Pompejach*); v užšom zmysle slova sa sklomaľba objavuje až v pol.9.st. (Werden); naplno rozvinutá v *gotike*, keď sklenené okná nastúpili namiesto románskeho *nástenného maliarstva*; najmä Francúzsko: *katedrály* v Chartres, Remeši, Angers; v Taliansku zriedkavo: Assisi (13.st.); z závislosti na Francúzsku sklomaľba v Anglicku: Cantenbury, York; Nemecko: Štrasburg, Kolín n.Rýnom; v časoch ústupu kláštorných dielní námety rozšírené o žánery; v renesancii technika spracovania stále tenších tabličiek skla, rozšírenie farebnej škály, obmedzenie olovených konštrukcií, ktoré umožnilo pomocou tavitelných farieb maľbu na lícnej časti skla, blízkej *tabuľovej maľbe*; strata významu sklomaľby v baroku; oživenie v romantizme (márne pokusy o obnovu starých technológií a receptúr); 20.storočie: expresionizmus (G.Rouault), abstraktné umenie a jednotliví umelci (Chagall, Matisse, Manessier, Šíma); v súčinnosti s modernou architektúrou: Le Corbusier

b) maľba na skle kryciami farbami mala povahu ľudového remesla (pozri *ľudové umenie*); vznik a rozvoj v 16.storočí v okruhu sklárskych hút v Čechách, Sasku a Bavorsku; rozvinutý figurálny a ornamentálny dekór (poháre, fľaše na pálenku), žánrové motívy remeselníkov, humorné scény (niekedy s nápismi), bajky; k maľbe používané aj emailové farby zatavené za mierneho žiaru

c) celkom iným typom sklomaľby ako predošlé dva je *maľba pod sklom*

pozri *Die Brücke*, *Der Blaue Reiter*; kobaltová žlt'

Božie narodenie (ľudová maľba na skle)

maľba na slonovej kosti - maľba na slonovine technikou *akvarelu*; pozri *slonovina*

Frank Brooks: miniatúra

maľba nástenná - *nástenná maľba*

maľba nástenná pompejská - *pompejské maliarstvo*

„maľba nová“ - „*nová maľba*“

maľba olejová - pozri *olejomaľba*

maľba pastelová - *pastelová maľba*

maľba pastózna - *pastózna maľba*

maľba pečiatková - *stamp art*

maľba plenérová - *plenérová maľba*

maľba pod sklom - tretí spôsob *sklomaľby* (pozri *maľba na skle*); maľba *farbami krycími* na rubovú stranu skla; maľba neprepúšťa svetlo, preto nepoužívaná na výplne okien, ale vo funkcii tabuľového alebo závesného obrazu (pozri *tabuľová maľba*, *ikony*); maľba pod sklo súčasťou *nábytku*, dvojstenných *pohárov* ad'. predmetov; obrátený pracovný postup: *akvarelom*, *sépiou* ap. nanosená kresba, ktorá je vyfarbovaná *farbami olejovými* alebo *temperovými* buď *alla prima*, alebo *lazúrne*; postup uzatvára polozenie poslednej krycej vrstvy-*podkladu*, ktorý maľbu spevňuje, chráni a prípadne odrazom svetla prežiaruje; popri farbách je používané aj podkladanie kovovými fóliami, ktoré pod sklom dosahujú svietivosť; postup známy v *antike* (*fondi d' oro*); v stredoveku najstaršia zachovalá maľba pod sklom zo 14.st. z Talianska a Nemecka; rozmach techniky okolo 1500: Nemecko, Nizozemsko, Taliansko, Španielsko (*votívne* obrazy, *prívesky*); od 18.st. pokles významu maľby pod sklom až skončila v *ľudovom umení* a prevzala ľudový ornament, motívy, kompozičné zásady, farebné čítanie; v tomto prostredí sa technika udržala až do poč.20.st. (*naívne umenie*, mestský folklór, moderní maliari: F.Marc)

maľba portrétna - maľba s tematikou *portrétu*

maľba práškovým zlatom - *chrysografia*; pozri *zlato*

maľba skripturálna - moderný prúd v maľbe po 2.sv.vojne, využívajúci text, *písmo*; nadviazal na vizuálne možnosti *kaligrafie*; porovnaj *literárske maliarstvo*
maľba stien domu -

<http://www.ludovakultura.sk/index.php?id=3246>

Kartón s predkresleným vzorom nástennej maľby

maľba svetlom - *luminografia*

maľba špachtľová - *špachtľová maľba*

maľba tabuľová - obraz maľovaný na drevenej doske, príp. medenej platničke; väčšinou mobilný a na rozdiel od *maľby nástennej* zvyčajne nemá pevné miesto v *architektúre*; predpokladá rám alebo iné

vymedzenie v priestore (napr. súčasť *oltára kridlového*); *podložka*: drevená doska o hrúbke najmenej dvoch centimetrov, pre maľbu upravená *podkladom*; drevená tabuľa nahrádzaná aj doskou kovovou (medenou); maľba *temperou*, *olejomaľba*, *enkaustika*; tabuľový obraz už v *egyptskom umení* (*fajjúmske portréty*, zakrývajúce hlavu *múmie*); v *byzantskom umení* (*ikona*), v Španielsku 11.storočia (tabuľový obraz na *antependiu*), v Taliansku 12.st. a v Nemecku 13.st. (oltárne obrazy); v severnej Európe od pol.14.st. tabuľový obraz rozhodujúcou formou (v Taliansku ešte pretrvávajú prvoradý význam nástenného maliarstva, ktoré ovplyvňovalo veľkými formátmi aj tabuľové obrazy); v severnom Taliansku a Benátkach (pozri *benátska škola*) v pol.15.st. drevená doska, na ktorú postupne nalepované plátno (pozri *marufláž*), nahrádzaná plátnom, ktoré sa samé stalo *podložkou* (16.storočie); vo zvyšných oblastiach Talianska pretrvávala maľba na drevenú dosku až do 17.storočia; v 15.-16.st. sa tabuľová maľba osamostatňuje a obohacuje o *profánne* námety (krajiny, portréty), po rozšírení olejomaľby na plátno sa význam tabuľovej maľby postupne znižuje (pozri *obraz závesný*); v dnešnej podobe namiesto tabule dreva používaná *preglejka*, *kartón*; pozri *pinakotéka*, *maliarska doska*, *gesso*, *puncovanie*, *pastiglia*, *avignonská škola*; český termín maľby tabuľovej: *desková malba*; pozri *zlato*, *rám*

Taliansky maliar z 15.-16.storočia: Narodenie Krista

maľba temnosvitná - pozri *temnosvit/šerosvit/chiaroscuro/clair-obscur/camaieu; verdaccio, grisaille*

maľba temperová - pozri *tempera*

maľba tušová - *tušová maľba*

http://en.wikipedia.org/wiki/Ink_wash_painting

Leonardo da Vinci: Klaňanie troch kráľov (1481)

A. Rackham: Dievča pri potoku (19.st.)

maľba valérová - pozri *valér*; *temnosvit*

maľba zátišia - *zátišie*

maľba žánrová - *žánrová maľba*

maľby čierne - "*čierne maľby*" / *pinturas negras*

maľby jaskynné - *paleolitické jaskynné maľby*

maľby skalné - *paleolitické jaskynné maľby*

Malczewski Jacek - (†1929); poľský maliar, predstaviteľ symbolizmu

http://fr.wikipedia.org/wiki/Jacek_Malczewski

http://pl.wikipedia.org/wiki/Thanatos_%28cykl_obraz%C3%B3w%29

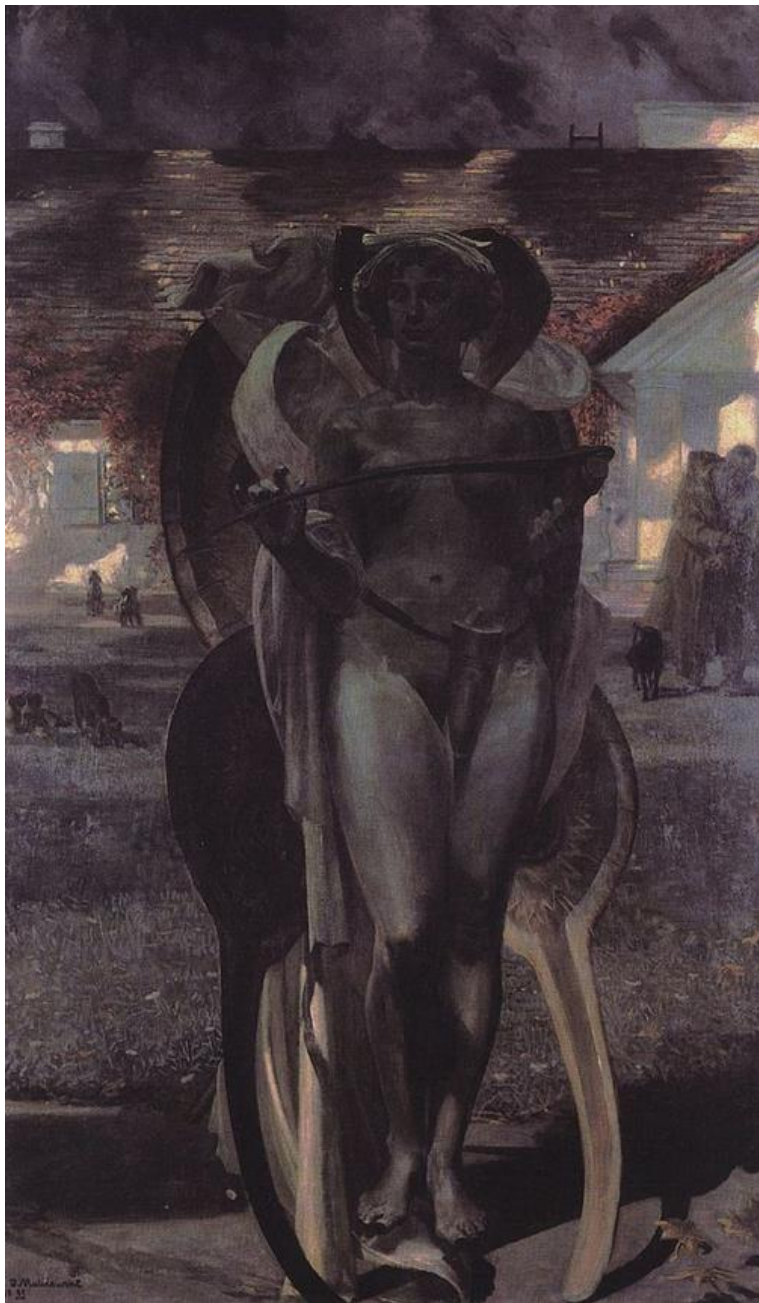
http://pl.wikipedia.org/wiki/Kategoria:Obrazy_Jacka_Malczewskiego

J. Malczewski: Thnatos (1898)

J. Malczewski: Thnatos (1898-1899)

J. Malczewski: Thnatos (1899)